

Versiune anonimată

Traducere

C-800/19 - 1

Cauza C-800/19

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

30 octombrie 2019

Instanța de trimitere:

Sąd Apelacyjny w Warszawie (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

30 octombrie 2019

Reclamant:

SM

Pârâtă:

Mittelbayerischer Verlag KG

[OMISSIS]

ORDONANȚĂ

30 octombrie 2019

Sąd Apelacyjny w Warszawie [Curtea de Apel Varșovia], Secția întâi civilă
[OMISSIS]

[OMISSIS] [compunerea]

după dezbaterile care au avut loc la 30 octombrie 2019 în Varșovia

în ședință nepublică

în cauza referitoare la acțiunea formulată de SM

împotriva Mittelbayerischer Verlag KG, cu sediul în Regensburg

cu privire la protecția drepturilor personale

ca urmare a apelului formulat de reclamant

împotriva deciziei pronunțate de Sąd Okręgowy w Warszawie [Tribunalul Regional din Varșovia] la 5 aprilie 2019,

[OMISSIS]

de respingere a cererii de a nu admite cererea introductivă

dispune:

I. solicită Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțarea unei decizii preliminare și răspunsul la următoarele întrebări:

1. Articolul 7 punctul 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1) trebuie interpretat în sensul că competența întemeiată pe legătura cu centrului intereselor are aplicabilitate în speța privind acțiunea persoanei fizice privind protecția drepturilor sale personale în cazul în care publicația pe internet indicată drept faptă care încalcă aceste drepturi nu [Or. 2] cuprinde informații directe sau indirecte referitoare la această persoană fizică concretă, ci cuprinde informații sau constatări care sugerează acțiuni reprobabile ale colectivității din care face parte reclamantul (în împrejurările concrete ale acestei cauze: poporul), de care reclamantul leagă încălcarea drepturilor sale personale?

2. În cauza privind protecția patrimonială și nepatrimonială a drepturilor personale față de încălcarea acestora pe internet, apreciind temeiul competenței generale ca fiind articolul 7 punctul 2 din Regulamentul [[[OMISSIS]]nr. 1215/2012 [[OMISSIS]], respectiv cu ocazia realizării aprecierii dacă instanța națională este instanța de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă, trebuie să se țină seama de elemente precum:

- sfera destinatarilor cărora li se adresează în principal site-ul internet pe care a fost săvârșită încălcarea,

- limba în care sunt redactate site-ul internet și publicarea în cauză;

- durata punerii la dispoziția destinatarilor a informației în cauză pe site-ul internet;

- împrejurări individuale ale reclamantului, cum ar fi situația reclamantului în timpul războiului și activitatea sa socială prezentă, și care poate fi invocată în speță drept justificare a dreptului specific de a se opune, în justiție, promovării unor acuzații împotriva colectivității, a comunității din care face parte reclamantul?

[OMISSIS] [informații procedurale]

[OMISSIS] [compunerea]

[Or. 3]

[OMISSIS]

Motivele deciziei din 28.10.2019

[OMISSIS] [detalii privind părțile la procedură]

[OMISSIS] [repetiție]

Obiectul litigiului

1. Obiectul litigiului îl reprezintă cererea [:] de obligare a pârâtei să facă o declarație prin care să își prezinte scuze reclamantului pentru încălcarea drepturilor sale personale prin folosirea pe internet a formulării „lagăr de exterminare polonez”, de interzicere a promovării formulării „lagăr de exterminare polonez” sau „lagăr de concentrare polonez”, în orice limbă, de obligare a pârâtei la plata sumei de 50 000 de zloți polonezi către Asociația Poloneză a Foștilor Prizonieri Politici din Închisorile și Lagărele de Concentrare Hitleriste (Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych)

Situația de fapt din acțiunea principală și argumentele părților

2. Reclamantul SM este polonez cu reședința la Varșovia, care, în timpul Celui de al Doilea Război Mondial, a fost închis în lagărul de la Auschwitz. Reclamantul participă la activități menite să păstreze în conștiința colectivă amintirea victimelor crimelor săvârșite de Germania hitleristă împotriva polonezilor în timpul celui de al Doilea Război Mondial, între altele participă la reuniuni cu scop educativ.
3. Societatea pârâtă are sediul în Germania și editează un ziar online în limba germană: www.mittelbayerische.de, cu caracter regional, accesibil prin intermediul internetului și din alte țări, printre care și din Polonia.
4. La 15 aprilie 2017, pe site-ul www.mittelbayerische.de a fost publicat articolul denumit „Ein Kämpfer und sein zweites Leben”. Această **[Or. 4]** publicare prezintă situația din timpul războiului și ulterioară războiului ale lui Israel Offman, evreu supraviețuitor al holocaustului, care s-a născut în Cześćochowa (Polonia) și în 1941 a fost mutat în ghetou, iar ulterior a fost dus în lagărele de concentrare din Bliżyn, Auschwitz-Birkenau, Sachsenhausen și Dachau, a fost obligat la muncă forțată la Leonberg și la Plattling, iar după război s-a stabilit permanent în Germania. Articolul începe cu o povestire despre cum în anul 1961, când s-a născut cel de al treilea copil al lui Israel Offman, un funcționar de stare

civilă din Saxonia Inferioară a refuzat înregistrarea prenumelui pe care părinții l-au ales pentru fetiță, pretinzând că sună prea străin și că în limba germană nu s-ar putea pronunța. Articolul precizează că părinții au dorit să-și numească fiica „Faya”, deoarece acesta era prenumele surorii lui Israel Offman, care, potrivit conținutului inițial al articolului, „a fost asasinată în lagărul polonez de exterminare Treblinka”.

5. Este un fapt istoric necontestat că lagărul de la Treblinka a fost un lagăr de exterminare, creat de Germania nazistă în timpul celui de al Doilea Război Mondial pe teritoriul Poloniei ocupate.
6. Potrivit susținerilor pârâtei, fără a fi contrazisă de către reclamant, expresia inițială „lagărul polonez de exterminare Treblinka” a fost accesibilă pe internet numai câteva ore pe 15 aprilie 2017, de la ora 5:00, când întregul articol a apărut pe internet, până în jurul orei 13:40, atunci când, în urma intervenției prin e-mail a consulatului polonez de la München, s-a schimbat conținutul fragmentului menționat: „a fost asasinată de către naziști în lagărul de exterminare al Germaniei naziste Treblinka, din Polonia ocupată”. Într-o notă de sub articol este cuprinsă o scurtă explicație în legătură cu aceasta, potrivit căreia inițial în text fusese folosită formularea „lagărul polonez de exterminare Treblinka”, iar ulterior aceasta a fost corectată.
7. Împreună cu cererea introductivă, reclamantul a prezentat un imprimat după publicația în litigiu într-o versiune deja corectată. Reclamantul nu a menționat în cerere împrejurările în care a luat cunoștință de publicație. Comunicarea Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia), prin care l-a invitat pe reprezentantul reclamantului să precizeze împrejurările de fapt din cererea sa, să răspundă dacă reclamantul stăpânește limba germană, când (înainte sau după corectarea mențiunii în litigiu) și în ce mod (direct de la internet sau de la transmiterea de către terți) a luat cunoștință de publicare, a rămas fără răspuns.

Concluziile cererii introductive și argumentele părților

8. În această situație de fapt, reclamantul a sesizat Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) cu cererea din 27 noiembrie 2017. Acesta solicită protecția drepturilor sale personale, în special identitatea națională și demnitatea națională prin:

[Or. 5]

- interzicerea ca pârâta să promoveze, în vreun mod, formularea „lagăr de exterminare polonez” sau „lagăr de concentrare polonez”, în limba germană și în orice altă limbă, cu trimitere la lagărele de concentrare germane aflate pe teritoriul Poloniei ocupate în timpul celui de al Doilea Război Mondial;
- obligarea pârâtei să publice pe site-ul său internet o declarație al cărei conținut este precizat în cererea introductivă, prin care se prezintă scuze reclamantului

pentru încălcarea drepturilor sale personale, săvârșită în publicația de pe site-ul internet la 15 aprilie 2017, care sugerează că lagărul de exterminare de la Treblinka a fost construit și folosit de polonezi;

- obligarea pârâtei la plata sumei de 50 000 de zloți polonezi către Asociația Poloneză a Foștilor Prizonieri Politici din Închisorile și Lagărele de Concentrare Hitleriste.

9. Pentru a justifica competența instanței poloneze, reclamantul a invocat jurisprudența Curții în cauzele conexe eDate/Martinez (C-509/09 și C-161/10).
10. Înainte de a se înfățișa pe fond, societatea pârâtă a solicitat respingerea acțiunii ca urmare a necompetenței instanțelor poloneze. Pârâta subliniază că, spre deosebire de situația din cauzele conexe C-509/09 și C-161/10, articolul de pe internet care a dat naștere acțiunii SM nu îl privește în mod direct pe reclamant. Pârâta se referă de asemenea la profilul regional și la domeniul său de activitate, care cuprinde Palatinatul Superior (Oberpfalz) și se concentrează în principal pe știri regionale, iar rubrica „Germania și lumea” se află în meniul paginii abia pe al patrulea loc. Aceasta subliniază, în plus, că serviciul este oferit numai în versiunea în limba germană.
11. Pârâta se referă la considerentele (15) și (16) ale Regulamentului nr. 1215/2012, invocând cerința previzibilității competenței. Subliniază că, întrucât acționează la scară locală și își adresează comunicarea altor persoane decât reclamantul, pârâta nu putea să anticipeze în mod obiectiv competența instanțelor poloneze. În opinia acesteia, în speță, nu își găsește aplicarea articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 și, prin urmare, este aplicabil articolul 4 alineatul 1 din regulament, de unde rezultă că sunt competente instanțele germane. În plus, pârâta susține că instanța națională este obligată să solicite Curții interpretarea articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012.

Desfășurarea procedurii civile

12. Prin decizia din 5 aprilie 2019, Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) a respins cererea pârâtei de respingere a acțiunii, însă a considerat că în speță erau îndeplinite condițiile [**Or. 6**] prevăzute la articolul 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012. Tribunalul a arătat că, în perioada cuprinsă între 15 aprilie 2017 și 29 noiembrie 2018, au existat peste 32 000 de accesări ale site-ului internet al pârâtei provenite din Polonia, ceea ce înseamnă locul 14 din 25 de țări. Pârâta a putut să prevadă că publicația putea circula și putea fi considerată ca aducând atingere drepturilor personale ale destinatarilor și pe teritoriul altor țări, printre care și Polonia. Aceasta putea de asemenea să prevadă că publicarea pe internet a unui articol care conține formularea „lagăre de exterminare poloneze” („*Polnische Vernichtungslager*”) putea fi observată de cititorii polonezi. Ca urmare a disponibilității publicației în Polonia prin internet și având în vedere conținutul său, locul atingerii aduse drepturilor personale poate fi recunoscut ca

fiind teritoriul Poloniei, iar pârâta putea să prevadă că pot exista procese îndreptate împotriva sa în fața unei instanțe poloneze.

13. La 25 aprilie 2019, pârâta a declarat apel împotriva deciziei Sąd Okręgowy menționate la punctul 12. Pârâta contestă decizia de recunoaștere a competenței instanțelor poloneze. Aceasta reproșează o încălcare a articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 întrucât acesta a fost aplicat în pofida lipsei unei posibilități rezonabile de prevedere a unui litigiu în Polonia. Susține că, deși conținutul articolului privește o altă persoană decât reclamantul sau chiar nu vizează o persoană concretă, pârâta se află în imposibilitate obiectivă de a prevedea instanța în fața căreia poate fi acționată în justiție. Pârâta arată că conținutul articolului în litigiu este suficient de „îndepărtat” de Polonia, lipsit de legătură cu Polonia, pentru a fi exclusă în mod obiectiv posibilitatea de a prevedea o procedură jurisdicțională în Polonia.

Dispozițiile aplicabile

Dreptul național

14. Articolul 1099 alineatul 1 din Codul de procedură civilă prevede:

„Instanța sesizată examinează din oficiu, în orice stadiu al procedurii, chestiunea competenței instanțelor poloneze. În caz de necompetență, ea declară cererea inadmisibilă, sub rezerva articolului 1104 alineatul 2 sau a articolul 1105 alineatul 6.”

Dreptul Uniunii

15. În speță este aplicabil Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială și necesită o analiză în special articolul 4 alineatul (1), articolul 5 alineatul (1) și articolul 7 punctul 2, ținând seama de considerentele (15) și (16) ale acestui regulament.

[Or. 7]

Motivarea trimiterii întrebărilor preliminare

16. În acest stadiu al procedurii principale, nu se pot face considerații referitoare la dreptul material relevant pentru aprecierea cererilor prezentate și cu atât mai puțin Sąd Apelacyjny (Curtea de Apel) este în măsură să aprecieze dacă cererile prezentate își găsesc temeiul în reglementările de drept material și dacă reclamantul le poate invoca în mod util. Cu toate că dispune de susțineri ale părților din litigiu cu privire la situația de fapt din cauză, inclusiv cu privire la motivele pentru s-a adresat instanței poloneze, Sąd Apelacyjny trebuie însă să se pronunțe cu privire la aspectul dacă competența instanței poloneze este justificată

în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012. Săd Apelacyjny examinează problema competenței ca o problemă procedurală inițială. Toate trimitere la pretențiile părților și la elementele litigiului nu vizează decât aprecierea existenței sau a inexistenței competenței instanțelor poloneze și nu exprimă punctul de vedere al instanței cu privire la fondul acestei cauze. În schimb, aprecierea pe fond a acțiunilor va fi posibilă abia în cazul stabilirii competenței instanțelor poloneze și va reveni mai întâi primei instanțe.

Cu privire la prima întrebare

17. Potrivit Săd Apelacyjny, sesizarea Curții este motivată din moment ce îndoielile apărute în această cauză privind interpretarea articolului 7 punctul 2 din Regulamentul [nr.] 1215/2012 nu pot fi eliminate prin trimitere la Hotărârile Curții de Justiție în cauza C-194/16 (Hotărârea din 17 octombrie 2017; EU:C:2017:766) sau în cauzele conexe C-509/09 și C-161/10 (Hotărârea din 25 octombrie 2011; EU:C:2011:685). Deși această jurisprudență s-a pronunțat în cauze în care reclamantii au urmărit de asemenea protecția drepturilor personale împotriva încălcărilor pe internet, totuși în toate cele trei cazuri, reclamantii erau persoanele - juridice și fizice - descrise direct în publicațiile în discuție, care au schimbat prenumele și numele lor (denumirea în cazul unei societăți), prezentând informații în mod direct cu privire la reclamantii care i-au pus într-o lumină negativă sau au săvârșit ingerințe în sfera vieții lor private.
18. Situațiile de fapt din prezenta speță dedusă judecății Săd Apelacyjny sunt diferite. Reclamantul nu este nici un personaj principal, nici unul secundar al articolului. Nici acest articol nu este dedicat Poloniei, care este menționată numai în legătură cu faptul că principalul erou al articolului s-a născut în Polonia și a petrecut acolo o parte din cel de al Doilea Război Mondial.
19. Reclamantul s-a simțit totuși insultat de afectat de exprimarea „lagărul de exterminare polonez” folosită în publicație, ceea ce, în opinia sa, este o tentativă de a asocia poporul polonez cu construirea și [Or. 8] organizarea lagărului de exterminare de la Treblinka. Reclamantul însuși a fost prizonier în lagărul de la Auschwitz și în prezent participă la activități dedicate păstrării în conștiința colectivă amintirea victimelor crimelor săvârșite de Germania împotriva poporului polonez în timpul celui de al Doilea Război Mondial. Acesta este indignat de faptul că Germania, care ar fi solicitat în cadrul UNESCO ca Auschwitz să nu fie denumit lagăr de exterminare german, astăzi folosește termenul „polonez” referindu-se la un alt lagăr de exterminare, fiind conștientă că aceasta este o dezinformare și o nedreptate la adresa polonezilor.
20. Ținând seama de diminuarea, de-a lungul timpului, a conștiinței istorice a generațiilor următoare de europeni, în percepția cărora cel de al Doilea Război Mondial nu mai reprezintă o experiență directă care să le fi determinat atitudinile și viitorul lor sau părinților lor, ci o perioadă îndepărtată din istoria Europei și a lumii, se poate presupune [-] în opinia Săd Apelacyjny [-], că există un risc real ca

publicația care folosește expresia „lagăr de exterminare polonez” să determine pentru o parte dintre destinatari (în special mai tineri și mai puțin educați) impresia eronată că polonezii au creat lagărele de exterminare și sunt responsabili pentru crimele săvârșite în acestea.

21. Se pare că, în cadrul cerințelor impuse presei, poate fi de așteptat de la jurnaliști să conștientizeze un astfel de risc al falsificării, precum și de la editorii de presă pe internet, în special dacă provin din Germania. Din rațiuni istorice, nu ar trebui să surprindă nici faptul că polonezii sunt deosebit de sensibili la astfel de falsificări, chiar dacă provin dintr-o greșeală de simplificare retorică, în special cei care au fost prizonieri în lagăre de exterminare. Când este vorba despre Polonia în contextul celui de al Doilea Război Mondial, nu se poate face abstracție de ansamblul faptelor istorice, pe care editorul german ar trebui să le cunoască, respectiv de caracterul deosebit de opresiv al ocupației germane pe teritoriul polonez în cursul anilor 1939-1945. În consecință, în opinia Sąd Apelacyjny, nu trebuia să constituie o surpriză pentru o societate germană, că expresia „lagărul de exterminare polonez” pe care a utilizat-o pe internet poate fi primită negativ în Polonia, și în special bulversează generațiile mai în vârstă, mai ales pe polonezii care au fost ei înșiși prizonieri în lagăre de exterminare sau ai căror apropiați au fost uciși de ocupantul german în timpul celui de al Doilea Război Mondial.
22. Se pune însă întrebarea dacă aceste circumstanțe specifice sus-menționate, precum și cerințele impuse jurnaliștilor în ceea ce privește integritatea lor profesională sunt suficiente pentru a considera că pârâta putea în mod rezonabil să prevadă că, din cauza conținutului publicației, poate fi acționată în justiție în fața unei instanțe poloneze în legătură cu protecția drepturilor personale ale unei persoane fizice concrete. În esență, nu se poate susține, că publicația reproșează vreo faptă ilicită [Or. 9] reclamantului sau unui anumit polonez. Nici chiar interpretarea cea mai largă a textului nu permite să se stabilească faptul că SM este persoana descrisă în acest text, direct sau indirect.
23. Sąd Apelacyjny subliniază de asemenea că aceleași motive precum cele invocate de reclamant pentru a justifica competența judiciară poloneză ar putea fi invocate de alți reclamânți potențiali, polonezi cu reședința în alte state membre ale Uniunii Europene, în cadrul unei cauze îndreptate împotriva societății pârâte pe fondul articolului în litigiu, drept o justificare a competenței instanțelor din statul în care aceștia au centrul intereselor. Prin urmare, dacă s-ar admite în această cauză indicii suficiente pentru a se stabili competența instanței poloneze, aceasta ar însemna să se considere totodată că societatea pârâtă, alegând să publice articolul în litigiu, trebuia să se aștepte ca aceasta să poată fi acționată în justiție, în principiu, în fața instanțelor oricărui stat membru, ținând seama de prezența polonezilor în aceste țări ca urmare a altor valuri de migrație, atât anterioare, cât și ulterioare anului 2004. Astfel, neîndoielnic, există persoane cu cetățenie poloneză, care demonstrează atașament față de acest popor și care păstrează o identitate națională pe deplin poloneză, ce au reședința nu numai în Polonia, ci în multe state membre, și au în acel stat centrul intereselor. Mulți dintre ei personal sau și ascendenți ai lor au suferit nedreptăți din partea ocupantului german în timpul

celui de al Doilea Război Mondial. Fiecare dintre ele ar putea eventual să exercite o acțiune similară.

24. Este necesar să se remarce că jurisprudența națională anterioară recunoaște, în astfel de cazuri, competența sa (între altele, decizia Sąd Apelacyjny w Warszawie [Curtea de Apel din Varșovia] din 9 septembrie 2019, I ACz 509/19, pronunțată într-o cauză similară împotriva unei alte societăți germane). În orice caz, Sąd Apelacyjny are îndoieli în speță cu privire la aspectul dacă cerința previzibilității raționale a competenței, astfel cum reiese din considerentele (15) și (16) ale regulamentului, poate fi interpretată în sens atât de larg cum propune reclamantul. Ipoteza potrivit căreia o mențiune generală cu privire la un anumit popor sau la alt grup (religios, etnic, profesional) impune editorului site-ului să prevadă posibilitatea ca un membru al acestui grup să îl cheme în judecată în fața instanței de la locul unde reclamantul are centrul intereselor sale ar conduce, în esență, la recunoașterea competenței instanțelor din mai multe state ale Uniunii în proceduri jurisdicționale similare. În cazul publicării unor informații sau al unor aprecieri cu caracter general referitoare la grupuri mai mari, editorul site-ului ar trebui, prin urmare, să se aștepte la competența mai multor sau chiar a tuturor statelor membre ale Uniunii. Potrivit Sąd Apelacyjny, un astfel de efect al interpretării juridice [Or. 10] ar putea fi în contradicție cu obligația unei interpretări a normelor privind competența în conformitate cu considerentele (15) și (16) ale Regulamentului nr. 1215/2012. Cu toate acestea, din moment ce Sąd Apelacyjny nu are dreptul să realizeze o interpretare individuală și întrucât are îndoieli privind interpretarea reglementării de drept al Uniunii, pentru care competența a fost rezervată Curții de Justiție, Sąd Apelacyjny adresează Curții întrebarea formulată în cadrul punctului I. 1 din decizie.

Cu privire la a doua întrebare

25. Întrebarea adresată la punctul I. 2 din decizie ar necesita răspunsul numai în cazul în care Curtea de Justiție consideră că este, în principiu, posibil să se stabilească competența în temeiul articolului 7 punctul 2 din Regulamentul nr. 1215/2012 și într-o cauză privind protecția drepturilor personale, în care publicația în cauză pe internet nu se referă în mod expres la reclamant, ci conține referiri la o colectivitate, de exemplu la poporul din care reclamantul face parte și cu care se identifică puternic.
26. Astfel, dacă un asemenea principiu ar fi admis, este necesar să se stabilească în mod mai detaliat criteriile de apreciere și, prin urmare, este necesar să se interpreteze, dacă pentru astfel de criterii este posibil să se considere, pe de o parte, caracteristicile specifice ale reclamantului, astfel cum sunt descrise la punctele 2 și 19, și, pe de altă parte, circumstanțele descrise la punctul 10, susținute de pârât, precum și profilul și tematica ziarului de pe internet, limba publicației și a site-ului, timpul scurt de afișare a expresiei în litigiu, care a fost corectată ulterior.

27. Potrivit Sąd Apelacyjny, împrejurările menționate mai sus justifică suspendarea procedurii din cauza principală și sesizarea Curții de Justiție cu privire la întrebările adresate în decizie.

[OMISSIS] [semnături]

DOCUMENT DE LUCRU